

SIVIVUS

Journal for
Astrosophy

Nr.2 1998

Cover Design
Cameron Clark

EDITORS

Jonathan Hilton
Darlys Turner
Marcel Fontijn
Roberta van Schilfgaarde

Sirius, the Journal for Astrosophy werd uitgegeven door
het AstrosophyResearch Center.
Alle rechten voorbehouden.

Deze uitgave kwam tot stand door digitalisering van de oude boekwerkjes.
Daarbij is, voor de gratis PDF-vorm, de inhoud overgezet van A5 naar A4.
De tekst is naar de huidige maatstaven aangepast.
Zijn tekeningen daar waar nodig digitaal gecorrigeerd en enkele voorzien
van aanvullende gegevens (b.v. tekst, kleur, de nieuwe dierenriemtekens
van Willi Sucher ed).

Jonathan Hilton, beheert het gedigitaliseerde werk van Willi Sucher op zijn
website:

<http://www.astrosophy.com>

Met Engelse uitgaven, en de diverse vertalingen daarvan worden,
zoals Willi zich dat wenste, gratis en in PDF-vorm aangeboden.

Zie ook de videocursus en artikelen door Jonathan Hilton
over het werk van Willi Sucher op de site.

[ONLINE COURSE REGISTRATION](#)

INHOUD

Belangrijke stappen in de ontwikkeling van de Astrosofie	<i>Willi Sucher</i>	4
Arcturus	<i>Marcel Fontijn</i>	7
Nieuwsbrief, mei 1944	<i>Willi Sucher</i>	9
Planten en sterren	<i>Elisabeth Vreede</i>	14
Gedachten over de sterren	<i>Roberta van Schilfgaarde</i>	16
De kosmische Communie	<i>Willi Sucher</i>	22

Belangrijke stappen in de ontwikkeling van de Astrosofie

Willi Sucher

Elisabeth Vreede was een van de leden die door Rudolf Steiner in het eerste bestuur van de Algemene Antroposofische Vereniging werden gekozen. Zij was verantwoordelijk voor de wiskundig-astronomische afdeling aan het Goetheanum in Dornach.

Als gevolg van diepgaande conflicten tussen de bestuursleden onderling, werd zij in 1935 samen met Ita Wegman, een ander bestuurslid, geroyeerd. Daarna zette zij haar werk zelfstandig voort. Elisabeth Vreede werd geboren in Den Haag op 16 juli 1879 en stierf 64 jaar oud op 31 augustus 1943.

Beschrijvingen uit haar levensloop zijn te vinden in: Madeleine van Deventer: Elisabeth Vreede, *Ein Lebensbild*.

Onze pogingen om tot een astrosofische vorm van onderzoek te komen, zoals dit in verschillende publicaties voorgelegd is, berusten op aanwijzingen van Rudolf Steiner, die gevonden kunnen worden in zijn voordrachten en boeken. Een initiatief van Elisabeth Vreede was van doorslaggevende betekenis om inzichten te publiceren en verder te ontwikkelen. Tijdens een voordracht die zij in het Goetheanum op 3 januari 1926 gaf, sprak zij gedetailleerd over Rudolf Steiner's uitspraken die betrekking hadden op de relatie van de mens met de wereld van de sterren.

Om te beginnen sprak Vreede over de ontwikkeling van het sterrenuniversum sinds de vroegste tijden tot nu toe. Vervolgens kwam zij te spreken over de nieuwe relatie tussen mens en sterren, eveneens in samenhang met aanwijzingen van Rudolf Steiner. Gedurende lange tijd werd deze relatie enkel gezien met betrekking tot het moment waarop een mens zich incarneert, geboren wordt. Op die manier kwam de astrologie tot ontwikkeling, die in de loop van de tijd steeds meer tot een traditie werd. Steiner heeft echter aangeduid dat ieder mens op het moment van incarnatie, bij zijn sterven, uiterst belangrijke en zelfs verder reikende en actieve relaties met de sterrenwereld knoopt.

Ik had het geluk de betreffende voordracht van Elisabeth Vreede te leren kennen, die in de daarop volgende jaren voor mijzelf en mijn astrosofische werkzaamheden van doorslaggevende betekenis zou blijken. Daaraan voorafgaand was ik op een oppervlakkige manier met de traditionele astrologie in aanraking gekomen. Deze kon mij echter niet tevreden stellen. Met name de vele onwetenschappelijke en meestal slechts aan traditie gebonden beweringen met betrekking tot de veronderstelde invloed van de sterren op de mens en de natuur, vond ik in hoge mate ontoereikend. Wat mij vooral stoorde, was de ogenschijnlijke ontkenning van de 'spirituele vrijheid' van de huidige mens, of op zijn minst de tendens om die buiten beschouwing te laten. De aanwijzing van Steiner die ik door de voordracht van Vreede leerde kennen, liet voor het eerst een verhelderende lichtstraal vallen op de relatie van de mens met de sterren. Op het moment van incarnatie, het stervensmoment, kan logischerwijs geen sprake meer zijn van een afhankelijkheid van de mens ten opzichte van de kosmos. Veeleer worden we daar geconfronteerd met een moment waarop de mens de oogst van zijn aardeleven aan de sterren aanbiedt. Dit maakte een zo diepe indruk op mij, dat ik het besluit nam om de samenhang van de mens met de sterren bij het stervensmoment, concreet te onderzoeken. Met deze intentie berekende ik de hemelconstellatie die optrad bij de dood van de Russische schrijver Leo Tolstoj. Tevens maakte ik een diepgaande studie van zijn biografie. Voor zover ik tot enig resultaat kwam, schreef ik mijn bevindingen in een lange brief aan Dr. Vreede, die zeer positief en onderbouwend reageerde. Zij nodigde mij uit voor een ontmoeting bij haar thuis in Dornach, rond de paasdagen van 1928. We kwamen daar overeen elkaar in de toekomst regelmatig te ontmoeten. In de jaren die volgden werden zo de eerste stappen van een Astrosofie systematisch ontwikkeld, op basis van de aanwijzingen van Rudolf Steiner.

Bij deze ontmoetingen droeg Vreede altijd een enorme hoeveelheid ideeën en gezichtspunten aan, hoewel ze daarbij steeds herhaalde dat zij het onderzoek niet zelf kon uitvoeren. Bovendien legde

zij er de nadruk op, ook weer naar een aanwijzing van Steiner, dat de volledige spanne van een mensenleven en niet alleen het stervensmoment onderzocht en uitgewerkt zouden moeten worden, waar het om de samenhang met de sterren gaat. Zo vestigde zij bijvoorbeeld de aandacht op de complexe samenhang van de gebeurtenissen die voeren tot de incarnatie van een mens. Zij stelde voor om een onderzoek te doen aan de hand van de 'Trutina Hermetis' de Regel van Hermes, die uit de vroegere Egyptische mysteriën stamt. Deze regel maakt het bijvoorbeeld mogelijk om het moment van de zgn. 'epoch' te berekenen. De epoch is een tijdstip dat optreedt rond het moment van conceptie, maar hiermee niet samenvalt (zie ook Isis-Sophia 2) Op deze manier werd het mogelijk om geleidelijk wegen en instrumenten te vinden die tot een praktische en productieve omgang met deze sterren samenhangen voerden.

Zo werd de basis gelegd voor een bruikbare studie van de voorgeboortelijke kosmische gebeurtenissen en hun samenhang met de problemen die bijvoorbeeld in de heilpedagogie aan ons voorgelegd worden. Steiner heeft de mogelijkheid van deze toepassing aangeduid in zijn *Heilpedagogische Cursus* (GA 317). Bij de bespreking van bepaalde specifieke handicaps bij kinderen, betrok hij ook de geboortecconstellaties en gaf in samenhang daarmee praktische adviezen. Op die manier gaf hij een voorbeeld hoe een vruchtbare samenwerking van astrofische en heilpedagogie er uit zou kunnen zien. Dit vraagt om een meer gedetailleerde uitwerking in de toekomst.

Ook met betrekking tot de relatie van de sterren en het stervensmoment konden in de loop van de jaren positieve gezichtspunten ontwikkeld worden. Het waren vooral de aanmoediging en de rijkdom aan advies van de kant van Dr. Vreede, die het astrofische werk langzaam een toekomst gaven. Het onderzoek toonde met exacte mathematisch-astronomische gegevens aan, dat de mensziel de oogst van zijn voorbije aardeleven inderdaad overdraagt, met name aan de planeetsferen. Het was vooral het historisch onderzoek, dat liet zien hoe de planetenconstellatie van het stervensmoment in de regel een volmaakte weerspiegeling vormt van het geleefde aardeleven van de betreffende mens. De planeten ontvangen om te beginnen de substantie van het ether- of levensorganisme, dat zich losgemaakt heeft van het fysieke lichaam en dat de imaginatie van de biografie bevat. Dr. Vreede was bij deze ontdekkingen levendig en actief betrokken. Het onderzoek toonde verder aan, dat de levenssubstantie die een mens bij zijn dood aan de kosmos overdraagt, niet verdwijnt. Wat bleek, is dat menszielen die op een later tijdstip voor een incarnatie afdalen naar de aarde, de levenssubstanties tegen komen, die afkomstig zijn van eerdere generaties en zij zich hierdoor kunnen laten inspireren. Zulke ontmoetingen en mogelijke inspiraties worden zichtbaar aan de hand van overeenkomstige relaties van het individu met de planeetsferen. De overeenstemming treedt op tussen de hemelconstellaties die optreden terwijl zij afdalen, met de hemelconstellaties die aanwezig waren bij de dood van degenen die hen voorgingen. Het werd echter ook absoluut duidelijk, dat de incarnerende mens niet domweg imiteert wat een ander eerder heeft ervaren en gedaan. Wat eerder voorkomt, is dat de incarnerende mens voortzet en verder ontwikkelt, wat mogelijk onder heel andere omstandigheden een ander voor hem heeft aangevangen. Soms bleek zelfs dat een mens op die manier iets kan verlossen en recht zetten, wat een ander voor hem heeft ondernomen. Zo zagen we ons geconfronteerd met het feit dat door deze intermenselijke relaties het allereerste begin wordt gemaakt met een spirituele omvorming van de sterrenwereld.

Aanvang dertiger jaren was het de nadrukkelijke wens van Vreede, dat ik in het Goetheanum, in het kader van de mathematisch- astronomische afdeling, een lezing zou houden over de resultaten van ons onderzoek. Het was mijn eerste poging op dat gebied, moeilijk en waarschijnlijk niet erg bevredigend. Elisabeth Vreede initieerde daardoor echter een volgende fase in de ontwikkeling van het astrofische werk. Hierdoor werd het mogelijk om de resultaten van ons onderzoek en de daarmee verbonden toekomstperspectieven voor een groter publiek toegankelijk te maken.

Vanaf december 1934 tot december 1935 publiceerde Vreede vervolgens een zestal tweemaandelijks ' *Astronomische Nieuwsbrieven* '1. In de eerste daarvan schreef zij over *de sterrenconstellatie ten tijde van de geboorte van Christus*. In de tweede nieuwsbrief werden *Astrologische Gezichtspunten* besproken. In de zesde gaf zij een opsomming van alles wat tot dan toe gepubliceerd was. Aan mij viel de taak toe om verslag te doen van de onderzoeksresultaten op dit gebied:

1. onderzoek naar *constellaties en de grondtoon van het denken* (Rudolf Steiner maakt hiervan gewag in zijn voordracht *Menschen denken und Weltendenken* en noemt het daar de geestelijke nativiteit van een mens. Hij geeft echter geen praktische benaderingswijze om tot deze constellaties te komen.)
2. het karakter van de Dierenriem.
3. de geestelijke samenhang tussen de hemelconstellaties tijdens de embryonale ontwikkeling en op het tijdstip van de dood.

Inmiddels waren de omstandigheden in Duitsland onder het bewind van de Nazi's erg moeilijk geworden voor ieder die zich niet tot deze politieke dictatuur wilde bekennen. Met name de verbreiding van een nieuwe astrosophie, gebaseerd op de antroposofie, zoals wij dat nastreefden, werd met argwaan en tegenwerking bejegend. Opnieuw was het Vreede die een gezonde combinatie en ontwikkeling van het werk mogelijk maakte. Met de hulp van enige vrienden wist zij contacten in Engeland te bereiken, waardoor ik uiteindelijk in de gelegenheid werd gesteld om te emigreren. Ik werd in 1937 uitgenodigd om op verschillende plaatsen in Engeland een lezing te geven over het astrosofische werk, voor zover wij dit hadden ontwikkeld. Bij die gelegenheid werd ik gevraagd om in ' Sunfield Childrens Homes ', een heilpedagogisch centrum, te komen wonen en mij met de heilpedagogie vertrouwd te maken. Dit zou inderdaad een heel belangrijke stap voorwaarts blijken te zijn in de ontwikkeling van een nieuwe astrosophie. Enerzijds was het nu mogelijk om door het dagelijks werk op een rechtstreekse manier met de gehandicapte kinderen in contact te komen. Anderzijds werd ik zo in staat gesteld om dit werk op een realistische manier te combineren met een inzicht in de kosmische incarnatie-perspectieven van deze kinderen. Op deze manier konden concrete ideeën en inspiraties tot ontwikkeling komen, die betrekking hadden op hun problemen en de wijze waarop zij therapeutisch en pedagogisch geholpen zouden kunnen worden.

Dit bleek inderdaad een eerste praktische realisatie van de astrosofische impulsen waarmee Dr. Vreede een verbinding had. In de zomer van 1924 gaf Steiner een serie voordrachten die betrekking hadden op heilpedagogie (GA 137). Elisabeth Vreede had aan deze cursus deelgenomen. Op een bepaald moment vroeg Steiner haar om de geboorteconstellaties van twee albino meisjes uit te werken. In de 10e en 11e voordracht van deze cursus bespreekt hij deze horoscopen en geeft daarbij ook praktische aanwijzingen hoe deze horoscopen gelezen kunnen worden en tot praktische inzichten kunnen voeren bij de omgang met gehandicapte kinderen.

De jaren na 1938 boden de gelegenheid om de therapeutische en pedagogische kanten van de astrosophie verder te ontwikkelen in een aantal heilpedagogische instellingen in Engeland, Schotland en Californië.

Mijn laatste ontmoeting met Elisabeth Vreede was in 1938 tijdens een conferentie over astrosophie in Bangor, Wales. Bij die gelegenheid maakten we een tocht in de bergen, om een steencirkel van de Druïden te bezichtigen, in de buurt van Penmaenmawr. Zo gingen we voorlopig uiteen bij de getuigen van een oude sterrenwijsheid en met een diepgaand besef van verantwoordelijkheid voor de toekomst.

¹ In 2020 is de in het Nederlands vertaalde editie uitgegeven. Elisabeth Vreede; *Antroposofie en Astronomie*, uitgeverij Nachtwind. <https://nachtwind.nl/Elisabeth-Vreede-Antroposofie-en-Astronomie>

Arcturus

Marcel Fontijn

Bij mijn zoektocht naar het wezen van de vaste sterren, werd mijn aandacht steeds weer op Arcturus gevestigd. Door de opmerking van Rudolf Steiner over Sirius in het gesprek met gravin von Keyserlingk (zie Sirius, nr. 1, was dit fonkelende hemeljuweel de eerste ster waarop ik mijn onderzoek richtte. Bij mijn waarnemingen van Sirius viel mij echter al gauw die verstilde ster op, die een ander hemelgebied met zijn rustige licht beheerst. Steeds weer kon ik een samenhang, een gesprek beleven tussen deze twee sterren, Sirius en Arcturus. Een meditatieve verwerking van hun werkzaamheid, maakte dat ik Sirius eerder als een kracht waarnam die het hart aanspreekt, terwijl Arcturus een licht in het hoofd ontsteekt.

In de naam Arcturus verbergt zich het Griekse woord arktos, dat 'het noorden' betekent (Ant-artika: wat tegenover het noorden ligt). Maar oorspronkelijk was de betekenis van arktos 'beer'. Dit wijst op een diepere samenhang tussen het beeld van de beer en de beleving van het noorden, wat eveneens tot uitdrukking komt in de voor de noordelijke hemel zo beduidende sterrenbeelden Grote Beer en Kleine Beer. De Poolster is een van de sterren die het sterrenbeeld Boötes vormen. De naam Boötes betekent 'ossendrijver', maar het sterrenbeeld werd in de oudheid vaak aangeduid als de 'berenhoeder'. Rond de noordelijke hemelpool verschijnt zo een onderlinge samenhang tussen de Berenhoeder en de beide Beren.

Het Noorden kan beleefd worden als de richting vanwaar aanhoudend verjongende levenskrachten vanuit de kosmos de aarde binnenstromen. De noordelijke pool van de aarde is de inlaat voor spirituele krachten, vergelijkbaar met hooggebergte, dat eenzelfde 'noordelijke' kwaliteit draagt. Boven een bepaalde hoogte, de zgn. boomgrens, verdwijnt de vegetatie volledig. Hetzelfde treedt op boven een bepaalde noordelijke breedtegraad. Maar tevens is het Noorden de richting vanwaar de krachten werken, die verdichten, verharden en materialiseren. De noordelijke pool heeft zowel een samenhang met de opstandingskrachten van de etherische Christus, als met de verhardende tendens die aan Ahriman toegeschreven wordt.

De Grieken kenden daarnaast nog het begrip boreas voor het Noorden, waarmee ook de noordenwind werd aangeduid. Hyper-borea was het gebied dat boven het Noorden uitsteeg, een legendarisch zonneland, paradijselijk en onaangetaast door de smetten van de zondeval. Voor de Grieken gold dit Hoge Noorden, Hyperborea, als het land vanwaar Apollo, de zonnegod stamde. Sommigen stellen Hyperborea gelijk met Shamballa, het gouden zonnepaard dat in de aardediepten verborgen ligt.

De mens heeft bij zijn kruin een krachtcentrum, een chakra of lotusbloem, waardoor geestelijke krachten binnen stromen, die hem oprichten en vorm geven. Het is tevens de poort waardoor de mens zijn eenheid met de kosmos, met de geestelijke wereld kan herstellen en beleven. Door de kruinchakra stralen middels de planeetsfeer van Saturnus, sterrenkrachten in ons binnen.

Op vergelijkbare wijze is de noordelijke pool voor de aarde een kruinchakra, waardoor sterrenkrachten in de aarde binnenstromen. Het noorderlicht, dat zich als een sluierband om de pool heen legt, vormt als het ware de aurische uitstraling van de kruinchakra van de aarde.

Arcturus heeft een rechtstreekse relatie tot de instromende krachten aan de noordpool. Deze ster vertegenwoordigt een werkzaamheid, die verwant is aan het vaderspect van de Triniteit. Dit blijkt ook door zijn verwantschap met de mysteriestroom van Koning Arthur en de Ronde Tafel. De namen Arthur, Arthus, Arcthus en Arcturus zijn onderling verwant. De twaalf ridders van de Ronde Tafel vertegenwoordigen de twaalf krachten van de Zodiak, met Koning Arthur en Koningin Guinevere (GWYNIVĪR) van Christus als kosmisch wezen, als Heer van de geestelijke hiërarchieën, de heerscharen der engelen en als Heer van de elementen, de krachten die vanuit de sterren in de na-

tuur werken. Dit alles verwijst naar de werkzaamheid van Christus in de door de Vadergod geworden wereld.

Arcturus is het sterrenwezen dat de krachten van de twaalf bundelt en weer doet uitstralen. Hij ontvangt deze krachten uit de Zodiak en doet ze binnenstralen in de planeetsferen. Arcturus vormt in die zin een kosmische zon, een zonnekwaliteit die boven het zonnestelsel uitgaat. Als brandpunt van de planeetsferen verschijnt het zonnewezen op een lager plan opnieuw, als het hart van ons zonnestelsel, vertegenwoordigd door de ster Sirius.

Sirius brengt het aspect van de Christus tot uitdrukking, dat we in ons eigen hart kunnen beleven en dat ons ik de kracht geeft om onszelf van binnen uit te doorgloeien en om te vormen. Dit is echter alleen mogelijk doordat het hart van de zon, Sirius, zich in werkelijkheid in de aarde bevindt, die zich van binnen uit zal omvormen tot een ster. Dit is een diep geheim en het hangt rechtstreeks samen met het astrosofische vraagstuk van een geocentrisch en heliocentrisch standpunt.

Vanuit het middelpunt van de aarde dringt de verterende en omvormende liefdegloed naar buiten en verschijnt aan de pool opnieuw als het noorderlicht. (Op deze plek kan niet worden ingegaan op de zuidelijke pool en het pool licht daar, in samenhang met de stuitchakra van de aarde.)

Samenvattend kan zo beleefd worden, hoe Arcturus de krachten van de sterrenwereld en met name van de Zodiak, doet binnenstralen vanuit de noordelijke hemelpool, in de planetaire levenssferen die de aarde omhullen. Zij hebben hun brandpunt in het hart van de zon, dat zich echter in het middelpunt van de aarde bevindt en in Sirius beleefbaar wordt. Vanuit het middelpunt van de aarde doorgloeien deze krachten de aarde en dringen aan de noordelijke pool naar buiten. Daar ontmoeten zij de sterrenkrachten die het kosmische zonnewezen in de gedaante van Arcturus binnen straalt. In de ontmoeting van de binnenstralende Arcturus-krachten en de uit de aarde uitwaasemende Sirius-krachten ontbrandt het noorderlicht.

Tenslotte richten we onze aandacht nog op het volgende. Er zijn sterren die op en onder gaan en er zijn sterren die zo hoog aan de hemel staan, dat zij voortdurend hun ronde draaien, met de poolster als middelpunt, zonder ooit onder te gaan. Deze sterren worden circumpolair genoemd. Welke sterren circumpolair zijn, hangt af van de breedtegraad waar we ons bevinden. Zijn we bijvoorbeeld ten zuiden van 51°NB, dan zullen we de ster Wega zien op en ondergaan. Hoe verder zuidelijk, hoe langer Wega onder de horizon zal blijven. Ten noorden van 51° NB zal Wega echter altijd boven de horizon blijven. Met andere woorden, Wega is ten noorden van 51° NB circumpolair. Als een ster circumpolair is, betekent dit dat hij voortdurend rechtstreeks op het aardoppervlak straalt. Bevindt een ster zich onder de horizon, dan zullen zijn krachten eerst door de aarde heen moeten dringen om ons te bereiken. Ten noorden van 51° NB straalt Wega dus rechtstreeks op het aardoppervlak in. Onderzoeken we nu ten noorden van welke breedtegraad Arcturus circumpolair wordt, dan blijkt dit 70° 20' NB te zijn. Dit is de breedtegraad die nog net het noordelijkste puntje van Europa raakt, aan de Noordkaap in Noorwegen. Noordelijk van 70°20' NB gaat Arcturus niet meer onder en straalt voortdurend rechtstreeks op het kapje van de noordelijke aardepool.

Maandelijkse astronomische nieuwsbrief: 2e brief mei 1944

Willi Sucher

In de vorige brief hebben we gesproken over de drie componenten van ons zonnestelsel:

- 1) de zon, grofweg het middelpunt van de grote schijf van ons universum.
- 2) de banen van de planeten op verschillende afstand van de centrale zon.
- 3) de omtrek van de schijf, waarachter de twaalf constellaties van de Dierenriem verschijnen.

Het is nu onze opgave om dieper op details in te gaan van de structuren van ons universum, met name van de zon en de baan van de aarde. De aarde wentelt in de loop van een jaar om de zon, zoals we hebben vastgesteld. Voor ons op aarde wordt dit zichtbaar als de beweging van de zon langs het pad van de Dierenriem. Deze beweging is niet alleen een astronomisch feit, maar is in de tijd met bepaalde ritmische gebeurtenissen op aarde verbonden. Dit is het ritme van de seizoenen. We zullen dit ritme van de seizoenen nu beschouwen vanuit het standpunt van het noordelijk halfrond, ieder jaar begint op 21 maart de lente ten noorden van de evenaar.

Dit verandert in de loop van de tijd niet. De lente zal niet plotseling op 21 april beginnen. Het is altijd 21 maart. We zeggen dan dat de dag-en-nacht-evening, de voorjaarsequinox optreedt. De zon bevindt zich in het lentepunt. Volgens het wereldbeeld van Copernicus betekent dit, dat de aarde haar baan om de zon voltooid heeft en aan een nieuwe ronde begint.

De lente duurt tot de 21e juni. In De loop van dit seizoen spelen zich in de plantenwereld de processen af van kiemen, groeien, uitdijen en bloei. Dit is het seizoen waarin vooral scheppende processen in de natuur plaats vinden.

Op 21 juni begint de zomer. De aarde heeft een kwart van haar baan afgelegd. In deze drie maanden is de zon, vanaf de aarde gezien door de tekens *Ram*, *Stier* en *Tweelingen* gegaan en betreedt nu op 21 juni het teken *Kreeft*. In de natuur om ons heen zien we de kenmerken van het zomerseizoen. De bloei bereikt een hoogtepunt en gaat dan over in de vruchtzetting. Tegen het eind van de zomer rijpen de vruchten. De zon beweegt zich in deze tijd door de tekens *Kreeft*, *Leeuw*, *Maagd* en volgens Copernicus legt de aarde opnieuw een kwart van haar omloop af.

Op 23 september gaat de zon de *Weegschaal* binnen. Voor de noordelijke helft is dit het begin van de herfst en voor de natuur breekt een tijd van crisis aan. De moederplant verwelkt en bomen verliezen hun blad. De vruchten en daarmee de zaden, komen in de aarde terecht. Licht en warmte trekken zich terug. De zon gaat door de tekens *Weegschaal*, *Schorpioen* en *Boogschutter* en bereikt op 21 december het teken *Steenbok*. Vervolgens markeren *Steenbok*, *Waterman* en *Vissen* het winterse jaargetijde. Tijdens dit seizoen rusten de zaden in de aarde, eventueel door ijs en sneeuw bedekt. Dan echter is het tijd voor een opstanding, een groot wonder heeft plaats, wanneer de zaden tenslotte dezelfde plantenvormen voortbrengen als de moederplant die in de herfst verwelkt is.

Op 21 maart gaat de zon opnieuw het teken *Ram* binnen en de jaarcyclus van de seizoenen neemt een nieuwe aanvang.

We kunnen ons afvragen waar de krachten vandaan komen die de planten doen groeien en ook weer verwelken, nadat ze de zaden voor een nieuwe cyclus voortgebracht hebben. Vanuit een materialistisch standpunt kan het antwoord luiden: de toename van licht en warmte doet de planten groeien en het verdwijnen van licht en warmte in de herfst, doet ze verwelken. Dit is echter niet afdoende, want er zijn planten die gedijen, ook als licht en warmte zich teruggetrokken hebben. Zij ontvangen licht en warmte niet alleen uitsluitend door de invloed van de zon. Afgezien van licht en warmte moeten er nog andere krachten door de zon uitgestraald worden, die zelfs tot in de duisternis van de vochtige bodem doordringen. De aarde moet krachten ontvangen uit kosmische ver- ten, die dieper in de aarde doordringen dan warmte en licht. Deze meer verborgen krachten wor-

den aangeduid door de beweging van de zon door de tekens van de Ecliptica. Dit is niet strijdig met een copernicaanse opvatting van ons zonnestelsel. Zelfs als we er van uit gaan dat de aarde beweegt en de zon vast in het middelpunt staat, is het mogelijk om de voorstelling te handhaven, dat de aarde bepaalde kosmische invloeden door de zon ontvangt, vanuit de verschillende kosmische richtingen van de Zodiak. We zouden ons de zon als een reusachtige optische lens kunnen voorstellen, die invloeden bundelt uit steeds weer andere gebieden van de Ecliptica en ze omlaag zendt naar de aarde. We kunnen ons indenken dat ook de onderzonnige planeten (Mercurius en Venus) een aandeel hebben in dit proces van bundeling en transformatie door de zon. Alleen een materialistisch vooroordeel zou kunnen verhinderen om tot de voorstelling te komen, dat behalve licht en warmte en bepaalde magnetische invloeden, niets anders door de zon uitgestraald wordt. Als we hiermee in kunnen stemmen, dan zouden we ons vervolgens een gedifferentieerde, viervoudige activiteit van de zon in de loop van het jaar kunnen voorstellen, overeenstemmend met de vier seizoenen. De relatieve positie van de zon in de verschillende tekens van de Ecliptica zou dan de wisseling teweeg brengen. De positie van de zon tussen de voorjaarsevening (equinox) en de zomerzonnewende (solstitium) zou dan de scheppende krachten naar de aarde zenden. Tussen de zomerzonnewende en de herfstevening verzamelt de zon uit de Zodiak de krachten die zich op aarde manifesteren als vervolmaking en rijping. Tussen herfstevening en winterzonnewende ontvangen we van de zon krachten die in de natuur crisis teweeg brengen. De krachten die tenslotte door de zon gebundeld worden vanwege zijn positie in de Zodiak tussen winterzonnewende en voorjaarsevening, zouden dan de krachten zijn die op aarde het wonder van een opstanding in de natuur teweeg brengen.

Deze differentiëring kunnen we echter nog verder doorvoeren, op grond van de positie van de zon in de Ecliptica. We komen dan tot een twaalfvoudige activiteit van de zon, in overeenstemming met de twaalf tekens.

In april vinden we de zon in de richting van het teken *Ram*. De plantenwereld ontvangt uit deze richting de kracht om steeds weer opnieuw dezelfde vormen voort te brengen. Het gebeurt bijvoorbeeld nooit, dat boterbloemen of madeliefjes plotseling een andere vorm aannemen dan zij altijd hebben gehad. Het zijn als het ware herinneringskrachten, die van dit gedeelte van de Ecliptica uitgaan en het verleden verbinden met het heden en de toekomst.

In mei, als de zon in de *Stier* komt, blijven we de groei van de planten, die zich ruimtelijk verbreiden en uitdijen. Alles maakt zich breed en probeert zo groot mogelijk te worden. In deze ontwikkeling zien we de kracht van vermenigvuldiging en voortplanting, die zijn oorsprong heeft in het teken *Stier*.

In juni bevindt de zon zich in het teken *Tweelingen* en de plant bereikt de grens van zijn uitbreiding in de ruimte. Vanuit het universum, door bemiddeling van de zon, ontvangt de plantenwereld nu de kracht om twee tendensen tot ontwikkeling te brengen. Met de wortels reikt de plant omlaag in de duisternis van de aarde, zo diep mogelijk. Anderzijds reikt hij omhoog in de sfeer van licht en warmte en ontvouwt daar zijn bloem. Hierin drukt zich de polariteit van de Tweelingen uit: de hemelse tweeling in de bloem, de aardse tweeling in de wortel. In uiteenlopende vormen en metamorfozen straalt polariteit vanuit de richting van de Tweelingen.

In juli staat de zon in het teken *Kreeft*. De plant bereikt nu een toestand van verzadiging en heeft niet langer de tendens om zich uit te breiden. De bloeiprocessen hebben een hoogtepunt bereikt. De plant wil niets meer vanuit zichzelf. Vanuit de kosmos ontvangt de plant nu de impuls om weg te schenken. Dit gebeurt in de vorm van geur en een veelheid aan kleuren, die door de bloemen in de wereld worden uitgestraald. Het is de dienende houding van de scarabee, die boven zijn kop een bolletje aarde draagt, als een teken van de zon en het hart. De scarabee is een oude voorstelling van het teken *Kreeft*. De omvorming van de krachten die tot nog toe meer aardgebonden waren, in stralende zonverwante krachten, is de dynamiek van het teken *Kreeft*.

In augustus treffen we de zon in het teken *Leeuw* aan. De plant ontvangt nu de impuls om zich te offeren, de oogsttijd is aangebroken en de processen van vruchtzetting voltrekken zich. Zoals de stralen van een zon die zichzelf offert, vult de plant de ruimte om zich heen. Eenheid met de gehele (zonne)kosmos is de tendens van het teken Leeuw.

In september is de zon in het teken *Maagd* gekomen; vruchten en zaden beginnen rijp te worden. Het licht en de warmte van de zomer worden nu omgezet in het zoete vruchtvlees, dat de hoop voor de toekomst als zaden in zich bergt; zoals de Maagd het kind, de hoop van de wereld. Vruchtenrijkdom als resultaat van vereniging met de kosmos, is de kracht die uitgaat van het teken Maagd.

In oktober, als de zon in het teken *Weegschaal* staat, voltrekt zich de scheiding tussen de moederplant en de zaden. Uit de kosmos naderen krachten, die de plantenwereld in twee delen; in dat wat geweest is en dat wat in de toekomst zijn zal. Het is een vredige tijd in de natuur, van evenwicht tussen verleden en toekomst, zoals twee schalen die in evenwicht zijn. De zorg voor het ' kind van de Maagd ' en het terugtrekken van de scheppende krachten van de ' moeder ' in hemelse regio's, tonen de werking van het teken Weegschaal.

Maar nu komt de zon in het teken *Schorpioen*. Uit kosmische verten beginnen nu ontbindende en desintegrerende krachten binnen te stromen. De plant verwelkt. Het beeld van de scorpioen met zijn dodelijk steek, is daadwerkelijk een ware weergave van deze krachten, die in deze tijd van het jaar in de natuur werkzaam worden. Grofweg is dit de maand november, als het licht zijn kracht verliest en de zomerse warmte door winterkou overwonnen wordt.

In december vinden we de zon in het teken *Boogschutter*. Het is de tijd waarin de adventskaarsen aangestoken worden en mensen wachten op de geboorte van het kosmische zielenlicht. In de natuur rusten de zaden nu in de aarde. Als we ons een voorstelling maken van de talloze zaden in de bodem, kunnen we tot het beeld komen van miljoenen en miljoenen kleine vlammetjes van hoop in de aarde, die geduldig wachten op een nieuwe geboorte van licht en warmte. Deze krachten van hoop worden goed weergegeven in de imaginatie van de Boogschutter. Hij richt op een doel dat nog ver weg is. Het licht van de ziel te zoeken en te verwachten, is de boodschap van het boogschutter teken.

In januari, wanneer de zon de *Steenbok* bereikt heeft, begint de kracht van het licht weer toe te nemen. Het licht is opnieuw geboren. In deze tijd vierden Christenen de geboorte van Christus, die in de wereld is gekomen als de vernieuwende kracht in de natuur en de mensheid. De zaden mogen in de grond liggen, misschien bedekt met ijs en sneeuw, maar ze hebben de duisternis en de kou overleefd en zijn gered van de ondergang. Het scheppende licht van de geestelijke wereld straalt uit het teken Steenbok.

Vervolgens betreedt de zon het teken *Waterman*. Vanuit dit gebied beginnen verjongende en opwekkende krachten te werken. Het is hier, dat de verborgen krachten van de zonne werkzaamheid in de sfeer van de aarde beginnen binnen te stromen; krachten die niet alleen licht en warmte zijn, maar die als levenschenkende water zijn; onzichtbare levenskrachten. Het beeld van de Waterman, die hemels water in de kosmische ruimte uitgiet, is werkelijk een uitdrukking van deze ontwikkeling in februari. De binnenstromende, verjongende en opbouwende kosmische krachten, stammen uit het gebied van het waterman teken.

Tenslotte verschijnt in de maand maart de zon in het teken *Vissen*. In de natuur neemt het kiemen een aanvang. De zaden in de aarde zwemmen als vissen in een zee van leven schenkend kosmisch water.

Zij openen zich, proeven dit water en ontkiemen. Door van het water te proeven, komen de zaden in het bereik van de krachten, die uit de richting van het vissenteken stammen; die naar een daad streven - in dit geval de aanvang van een nieuw begin in het jaarlijkse ritme. Het incorporeren van de kosmische wetmatigheden en spirituele intenties in de afzonderlijke aardse wezens, is de invloed van het teken Vissen.

Op deze manier bestemt de positie van de zon het ritme van de stadia die zich in het organische leven op aarde voltrekken. Dit wordt vooral in de plantenwereld duidelijk zichtbaar. Maar het gaat hier niet enkel om een indicatie. Er is sprake van werkelijke krachten, die door de zon naar de aarde worden gezonden, zoals de aarde ook licht en warmte van de zon ontvangt. De zon is als een reusachtige optische lens, die de dynamische krachten van de verschillende sferen van de Ecliptica bundelt. Als we bijvoorbeeld op aarde de zon in het teken *Ram* ervaren, kunnen we ons voorstellen hoe de krachten uit het gebied van het teken *Ram*, dat zich dan achter de zon bevindt, omlaag worden gezonden naar de aarde. Maar als de twaalf tekens van de Ecliptica - rond de zon en binnen de baan van de aarde - inderdaad een dynamische werkelijkheid vormen, dienen we ook de mogelijkheid te overwegen dat de andere planeten in staat zijn om, net als de zon, krachten van de eclipticatekens te bundelen en uit te stralen. Met name de planeten die zich binnen de omloopbaan van de aarde bevinden, *Mercurius* en *Venus* en tot op zekere hoogte ook de *maan*.

De feiten wijzen ons daadwerkelijk op een dergelijke werkzaamheid van de onderzonnige planeten, al naar gelang hun positie in de Ecliptica. Alleen zijn de gebieden waar hun invloed zich op aarde manifesteert anders dan voor de zon beschreven werd. De werking van de zon wordt merkbaar in de plantenwereld tijdens het jaarverloop; in de fysieke wereld. Maar de zon alleen is niet in staat om de levende plant voort te brengen. De maan moet daarbij helpen.

De maan helpt, door in de vloeibare substanties te werken, zoals de plantensappen. Dit kan alleen als de maan toenemend is. Met andere woorden, alleen bij wassende maan, na de 21e maart - als de zon in het teken van de *Ram* is gekomen en de maan door de tekens *Ram*, *Stier*, *Tweelingen* en *Kreeft* beweegt, kan het opstandingsfeest in de natuur met Pasen plaats vinden. Daarom kan het paasfeest alleen gevierd worden op de zondag na de eerste volle maan, volgend op de voorjaars-avond.

Maar ook de gecombineerde werkzaamheid van zon en maan zijn niet toereikend. De andere planeten in ons universum moeten hun bijdrage leveren aan het leven van de plant, met name de onderzonnige planeten *Mercurius* en *Venus*. Zij voegen van jaar tot jaar een gevarieerde veelheid aan het leven in de natuur toe. Zij staan vooral in verbinding met de sferen van licht en warmte.

De activiteit van de twaalf tekens van de Ecliptica, zoals die zich in het jaarverloop openbaart middels de gedifferentieerde werkzaamheid van de zon, is een soort fundamentele taal. Deze taal wordt in gemodificeerde vorm tot uitdrukking gebracht door het medium van *maan*, *Venus* en *Mercurius*. Zo kan het gebeuren, dat bijvoorbeeld *Venus* in het teken *Stier* de sterk expanderende krachten bundelt en die in de atmosfeer van de aarde zendt. Onder bepaalde omstandigheden kan dit tot geweldige stormen voeren. *Mercurius* kan iets dergelijks in de thermostatische sfeer van de aarde teweeg brengen. Het kan echter ook voorkomen, dat beide planeten hun activiteit uitwisselen, d.w.z. dat *Venus* de thermosfeer aangrijpt en *Mercurius* de atmosfeer van de aarde. Met betrekking tot *Venus* en *Mercurius* moet de taal van de twaalf tekens van de Ecliptica daarom vertaald worden in termen van gebeurtenissen, die optreden in de sfeer van licht en warmte. Dit maakt het mogelijk om mee te leven met de dynamische invloeden van deze planeten.

Hetzelfde geldt voor de maan. De maan werkt in de vloeibare substanties van de aarde. We kennen de invloed van de maan op het ritme van de getijden en we weten ook dat de getijden extreem zijn aan het begin van de lente en de herfst, wanneer de maan het licht van de machtige, scheppende *Ram*-zon ontvangt of zich zelf in de *Ram* bevindt.

De verdere uitwerking van deze feiten zou vooral een onderwerp van onderzoek kunnen vormen in het gebied van land- en tuinbouw. Omdat de doelstelling van deze nieuwsbrieven anders is, kan hier slechts een aanduiding worden gegeven.

We hebben gesproken over de krachten die tussen de aarde, de zon, de maan en de planeten weven. De differentiatie van deze krachten berust enerzijds op het verschil in geardheid van de verschillende planeten onderling, maar ook op het twaalfvoud van de Ecliptica.

Volgens het wereldbeeld van *Ptolemeus* bevindt de aarde zich in het middelpunt van het zonnestelsel en bewegen alle planeten, ook de zon, zich om de aarde. In dat geval zouden de zon en de planeten hun afstemming wisselen als gevolg van hun eigen beweging.

Echter volgens het model van *Copernicus* is het de aarde zelf, die zich als gevolg van haar eigen beweging rond de zon, bloot stelt aan de opeenvolgende twaalf aspecten van de werkzaamheid van de zon.

De baan van de aarde schept in dat geval de werkelijkheid van de Ecliptica met zijn twaalf tekens in de kosmos. Het gaat daarbij om een relatieve werkelijkheid, die alleen de aarde aangaat. De manier waarop ons universum in werkelijkheid functioneert, of nu Ptolemeus gelijk heeft of Copernicus of dat we nog tot een geheel andere voorstelling moeten komen, is vooral een astronomisch vraagstuk.

Wat we tot zover in deze nieuwsbrief beschreven hebben aangaande de invloeden van de planeten, maan en zon m.b.t. het organische leven op aarde, heeft een verbinding met de Ecliptica. Of we nu naar ons zonnestelsel kijken van het gezichtspunt van Ptolemeus of Copernicus, de Ecliptica met zijn twaalf tekens is een werkelijkheid *binnen* ons zonnestelsel. We dienen ons voor te stellen dat deze werkelijkheid ofwel door een beweging van de zon of door een beweging van de aarde tot stand komt. Tot zover echter, hebben we de twaalf tekens niet gebaseerd op de kring van de twaalf sterrenconstellaties van de Zodiak, die zich rondom, *buiten* ons zonnestelsel bevindt.

De Dierenriem wordt gevormd door twaalf sterrenbeelden, waarover we in de vorige nieuwsbrief (*Sirius, nr 1*) gesproken hebben. Dat is een werkelijkheid die aanvangt waar ons zonnestelsel eindigt. In de volgende brieven zullen we veel over deze werkelijkheid te zeggen hebben. We dienen echter volstrekt duidelijk te zijn over het feit, dat er naast de Zodiak, de Dierenriem van sterrenbeelden, er een Ecliptica bestaat van tekens, die een andere werkelijkheid vertegenwoordigen *binnen* ons zonnestelsel. De werking hiervan hebben we in deze brief beschreven aan de hand van de gang van de zon door het jaar. Hoe de samenhang hiervan met de twaalf sterrenconstellaties van de Zodiak is, zal in de toekomst verder worden uitgewerkt.

De moeilijkheid die gewoonlijk voor verwarring zorgt, is het feit dat dezelfde namen gebruikt worden voor de twaalf sterrenconstellaties van de Zodiak en voor de twaalf secties van de Ecliptica, die als tekens worden aangeduid. Weliswaar heeft dit een zekere rechtvaardiging, maar het kan niettemin verwarring wekken.

In deze brieven zullen de twaalf constellaties van de Zodiak aangeduid worden als *sterrenbeelden*, ter onderscheiding van de twaalf *tekens* van de Ecliptica. Zo wordt bijvoorbeeld met het *sterrenbeeld* Ram of Stier, de constellatie bedoeld die deel uitmaakt van de Dierenriem, die zich om de buitenste grens van ons zonnestelsel spant. In tegenstelling tot de *tekens* Ram en Stier, die deel uitmaken van de twaalf secties van de Ecliptica, binnen het zonnestelsel; binnen de baan van de aarde. Het teken Ram is het deel van de hemel waar de zon zich door heen beweegt tussen de 21e maart en de 21e april.

Planten en Sterren

Elisabeth Vreede

Dat de naald van een magneet naar de polen wijst, kan niet alleen vanuit de naald verklaard worden, maar alleen door de hele aarde er bij te betrekken. Op dezelfde manier kunnen enerzijds de levensvormen op aarde en anderzijds de astronomische verschijnselen in de ruimste zin van het woord, niet uit zichzelf alleen verklaard worden. Zij kunnen slechts wederzijds vanuit elkaar verklaard en begrepen worden. In een voordracht op 20 augustus 1916 (GA) wees Rudolf Steiner voor het eerst met grote nadruk op iets, dat voor de hedendaagse wetenschap nog erg onwennig klinkt:

' De astronomen zullen met de middelen van hun wetenschap de biologie funderen en de biologen zullen met de middelen van hun wetenschap de astronomie funderen. Een biologie die in waarheid met de middelen van de astrologie gefundeerd is, zal spirituele wetenschap zijn. En een astrologie die met de middelen van een ware biologie gefundeerd is, zal een spirituele hemelkunde zijn '.

Tegen deze achtergrond willen we nader ingaan op de samenhang tussen de wereld van de sterren en de wereld van de planten. In *' Das Initiaten-Bewusstsein ' (GA)* wordt in de tweede voordracht op een samenhang tussen sterren en planten gewezen, die ons gevoel diep aanspreekt: *De aarde als spiegel van de kosmos.* Een spiegelend aardoppervlak dat echter niet alleen uiterlijke vormen weerspiegelt, maar dat zo weerspiegelt dat het spiegelbeeld leeft en gedijt en zich ontwikkelt; dat is de plantenwereld hier op aarde. Zij is het levende spiegelbeeld van de hemel, zij spiegelt de sterrenwereld. Voor het bewustzijn van de ingewijde, zoals het daar beschreven wordt, worden ook de sterren tot een gedijend, wevend leven en nemen de meest uiteenlopende vormen aan. De afzonderlijke sterren openbaren zich als de eigenlijke plantenwezens. Zij zijn als de dauwdruppels die op aarde in de bloemen en op de bladeren twinkelen. In de geestelijke wereld, die nog boven de sterrenwereld uitgaat, verschijnen de planten als Ik-wezens zoals de mensen, wezens met zelfbewustzijn. En zoals de dauwdruppels in de bloemen rusten, zo rusten de zichtbare sterren ook als dauwdruppels in de voor het gewone bewustzijn onzichtbaar wevende en levende wereld van machtige geestelijke wezens. We hoeven ons slechts te herinneren dat de Geesten van Wijsheid (Kyriotetes) de hiërarchie vormen die de gehele sterrenwereld omvat en dat de groepszielen van de planten de ' nazaten ' vormen van de Geesten der Wijsheid, om te reële samenhang tussen sterren en planten in te zien. Nu zijn de sterren echter onderling in afzonderlijke sterrenbeelden verbonden, waarvan we al eerder gezegd hebben dat het daarbij niet om toevallige groeperingen gaat. De geordende sterrenbeelden brengen in de zichtbare sterrenwereld de samenhang tot uitdrukking van de geestelijke wezens die daarachter werkzaam zijn. In deze starre, onveranderlijke vormen liggen de oerbeelden besloten van alle vast vormen op aarde. Deze moeten we voor de planten raadplegen, indien we de plantenwereld niet meer als een geheel, maar als afzonderlijke planten naar hun vormprincipe willen beoordelen.

Beschouwen we echter de plantendeken van de aarde, dan moeten we die als een geheel opvatten, zoals ook de sterrenwereld een geheel vormt. Zij behoort tot de aarde als geheel. Rudolf Steiner heeft vaak het beeld gebruikt, dat we de planten met betrekking tot de aarde zouden moeten opvatten, zoals de haren die op ons hoofd groeien in relatie staan tot de mens als geheel. Zo kunnen we in het veelvormige plantentapijt van de aarde reeds een weerspiegeling van de sterrenhemel zien. De plantenwereld bedekt met een veelheid aan bomen, kruiden, grassen, e.d., het aardeli chaam, net zoals daarboven de sterren over de hemel uitgezaaid zijn. Op een instinctieve manier komt deze samenhang in het spraakgebruik tot uitdrukking: hoeveel plantennamen duiden niet op een verwantschap met de sterrenwereld; hoe vaak worden bloemen niet met sterren vergeleken? Soms stuiten we op fraaie, oude afbeeldingen, die dit op een naïef -imaginatieve manier tot uitdrukking brengen: Boven de sterren met vijf of zes punten, beneden op de aarde de bloemen in de plantenwereld; naar verhouding groot en als sterren afgebeeld, terwijl ook de sterren op aardse

bloemen lijken. Of we bekijken de paardebloem, die in zijn hele groeiwijze zo prachtig het heelal tot uitdrukking brengt. Om te beginnen de uitzonderlijk lange, rechte wortel, die de straal van de aarde weergeeft; vervolgens de zonnige bloeiwijze, die de werking van de planeten tot uitdrukking brengt; tenslotte, wanneer de bloeitijd voorbij is en de vrucht zich moet gaan ontwikkelen, dat kleine heelal van de met sterretjes bezaaide pluizebol, die van de uitgebloeide plant overblijft.

Zo is de plantenwereld als geheel een spiegelbeeld van de sterrenhemel. De spiegeling is weliswaar niet exact. In zekere zin komt zij tot uitdrukking als kleurspiegeling in het bonte, gele, rode of ook groene plantentapijt van de aarde. We weten dat deze kleurenrijkdom van de planten overeenstemt met de werkzaamheid van de planeten. De planeten plaatsen zich als het ware als een filter voor de werkzaamheid van de sterren. Ook de groeikrachten, de bewegingstendensen van bijvoorbeeld de spiraalvormige bladontwikkeling e.d., evenals de vormkrachten, stammen alle van de planeten. Wat echter van de sterren zelf komt zijn de vormen zelf, de gestalte. Zoals in de voordracht van 22 juli 1922 (GA) met nadruk aangeduid wordt, stammen zij van de sterren, met uitzondering van de Dierenriem. Dus van alle sterrenbeelden die buiten de Dierenriem liggen, zoals de Grote en de Kleine Beer, Pegasus, Orion en hoe ze allemaal heten. De Dierenriem zelf heeft met de krachten van het dierlijk organisme van doen, zoals zijn naam afdoende tot uitdrukking brengt. Zo komen we tot het schema dat ook in de voordracht gegeven wordt:

De plantenwereld ontvangt haar *vormen* uit de sterrenwereld, het dier uit de Dierenriem, de mens uit de gehele sfeer - niet uit de afzonderlijke sterrenbeelden, zoals hij ook in zijn hoofd een afbeelding van de hele sterrenhemel draagt. Opnieuw verschijnt de mens als de synthese, de alomvattende samenvatting van het gehele heelal. In de andere natuurrijken daarentegen verschijnt de eenzijdige verbeelding van het ene of andere deel van het geheel.

Gedachten over de sterren - zomerzonnnewende 1998 Roberta van Schilfgaarde

De tijd van de zomerzonnnewende is gekomen - de tijd van de midzomernachtdroom, de tijd waarin op het noordelijk halfrond de wonderen van de schepping zich opnieuw rondom ons uitbreiden. De blauwe hemel, de malse groene weiden, de zandstranden en het warme water lokken de ziel naar buiten en wekken in ons het verlangen om de van geuren vervulde avonden zo lang mogelijk te genieten. Hierna beginnen de dagen korter te worden, de eerste gele bladeren vallen en al gauw kan het gevoel ontstaan dat de zomer snel voorbij gaat - hoewel zij volgens de kalender net begonnen is. Op het zuidelijk halfrond is de situatie natuurlijk omgekeerd; daar zijn de dagen kort en koud en is de ziel naar binnen gekeerd en innerlijk actief. We dragen als mens alle vier jaargetijden doorlopend in ons. Maar innerlijk kunnen we ons uiteindelijk volledig onafhankelijk maken van de natuur daar buiten, al beleven de meesten van ons op zijn minst een bepaalde impuls van de jaargetijden. Zouden we ons voor kunnen stellen, dat de meest duurzame sleutel tot het beleven van deze onafhankelijkheid, verworven kan worden door de wezenlijke kwaliteiten van de sterrenbeelden en de planetaire sferen te leren ervaren? In een wereld die steeds meer samengroeit, zou het streven naar verbondenheid met het tegenoverliggende halfrond middels een kennis van de sterren, een krachtige stap kunnen vormen op weg naar één gemeenschappelijke wereld.

Als we het tijdstip van zonsop - en zonsondergang bijhouden, dan kan het ons verbazen dat het ritme waarmee het lengen en korter worden van de dagen zich afspeelt, heel anders verloopt dan we misschien zouden verwachten. Zo zouden we kunnen denken dat de zon na 21 juni op een en dezelfde dag iets later opkomt en iets vroeger onder gaat. Iets dergelijks verwachten we misschien ook na de winterzonnnewende. De feiten liggen anders. Voor het grootste deel van het noordelijk halfrond begint de zon al ruim voor de 21^e juni 's morgens later op te gaan; een aantal weken voordat de zon 's avonds vroeger onder begint te gaan. In de winter begint de zon al vroeg in december 's middags later onder te gaan, maar niet voor de 6e januari gaat hij ook 's morgens vroeger op. De volgende tabel geeft de lokale tijd voor zonsop- en zonsondergang op zondag, voor breedtegraden tussen 60°N en 50°Z voor het jaar 1998. De verschillen van jaar tot jaar zijn echter miniem, zodat deze tabel in principe voor ieder jaar gebruikt kan worden.

We zagen hoe rond Pasen *Saturnus* het sterrenbeeld *Vissen* verliet, nadat hij daar meer dan twee jaar vertoefd had. *Saturnus* betrad de *Ram*. In het eerste nummer van *Sirius* werd de betekenis van *Saturnus* in de *Vissen* tot op zekere hoogte besproken. *Saturnus* in de *Ram* is een volstrekt ander gegeven. *Aries* wordt traditioneel beschouwd als de eerste van de twaalf sterrenbeelden van de Dierenriem. In de menselijke gestalte heeft de *Ram* een samenhang met de schepping van het hoofd, dat de fysieke basis vormt voor het denkvermogen. Deze constellatie wordt door Rudolf Steiner in samenhang gebracht met de filosofische richting van het *Idealisme*. Dit is de opvatting die stelt dat er een sfeer van ideeën en idealen bestaat, die door de menselijke ziel en geest gevat kunnen worden en die aan onze wereld van natuurlijke fenomenen betekenis en zin geven.

In *Isis-Sophia deel 1* beschrijft Willi Sucher de samenhang van het sterrenbeeld *Ram* met de eerste cyclus van de oer-*Saturnus*-ontwikkeling - zoals die door Rudolf Steiner in de *Wetenschap van de geheimen der ziel* beschreven wordt. In de 3^e maandelijkse nieuwsbrief wordt deze cyclus eveneens beschreven. De chaotische wilssubstantie die door de Tronen was uitgegoten, wordt door de denkende activiteit van de Kyriotetes, de Geesten van Wijsheid, geordend. De Geesten van Wijsheid konden weliswaar hun eigen substantie nog niet uitgieten, maar hun wijsheid, die de oerbeelden leverde voor al het denken tijdens de zeven planetaire ontwikkelingsronden, nam hier een aanvang. Deze wijsheid bracht orde in de wilssubstantie, waardoor deze de wijsheid kon terugstralen in de kosmos. Onze lichamelijke constitutie, die ons in staat stelt om reflecterend te kunnen den-

ken, danken we aan deze activiteit van de Kyriotetes. Zo zien we hoe de Ram verbonden is met ons hoofd, onze hersenen, ons vermogen om ideeën en idealen te hebben.

Saturnus waakt niet alleen over het karma en het lot van ieder menselijk individu, maar ook over het lot van de wereld en de mensheid als geheel. Zijn sfeer is de strenge 'wil van de Vader', de spirituele kern van alle menselijk zielenleven. Hij is tevens de grote historicus van het universum, die alles wat met geschiedenis te maken heeft met zijn activiteit doordringt. De waarneembare planeet Saturnus heeft ongeveer 30 jaar nodig om de twaalf sterrenbeelden te doorlopen. Wanneer hij een nieuwe cyclus van 30 jaar in de Ram aanvangt, kunnen we ons voorstellen dat een hele nieuwe generatie van kosmische idealen in de menselijke evolutie geboren wil worden. Idealen die op talrijke manieren nieuw gerealiseerd willen worden middels de individuele inzet van mensen. In de 5e Nieuwsbrief schrijft Sucher: *'Wanneer er zich iets voordoet in het sterrenbeeld Ram; wanneer zich daar één of meerdere planeten ophouden, dan betekent dit dat een nieuwe impuls in de wereld werkzaam wil worden. We worden dan aangespoord om uit te zien naar iets nieuws, een nieuw tijdperk voor de mensheid, nieuwe levensperspectieven of misschien zelfs nieuwe uitvindingen, die het leven op aarde zullen veranderen. Het kan nog verborgen zijn, maar we kunnen er naar zoeken. Het is als een boodschap vanuit de geestelijke wereld aan de wezens op aarde; een maning om acht te slaan op veranderde omstandigheden, nieuwe vraagstellingen en nieuwe opgaven.'* Dit is in het bijzonder het geval, wanneer Saturnus zich door dit sterrenbeeld beweegt.

Het hemelbeeld rond Pasen zet als het ware de toon voor het komende jaar. De sterren geven impulsen, opgaven aan de mensheid, die op aarde verwerkelijkt zouden kunnen worden. De opgaven die voor het huidige jaar verschenen, zijn machtig en verwijzen naar de ontwikkeling van hogere, van licht vervulde zielsvermogens. Aan het einde van de eeuw stelt Saturnus, terwijl hij de Ram binnen gaat, de opgaven concreet, als iets dat door de mensheid op aarde verwerkelijkt moet worden, willen de aarde en de mensheid de hun toegedachte taken in de kosmos volbrengen. Deze taken vinden we geformuleerd in de *Grondsteenmeditatie*, die voor de mensheid als geheel geldt en niet alleen voor de Antroposofische Vereniging. Door ons te verenigen met het *Wereld-Ik*, kunnen we deze idealen veilig en in vrijheid visualiseren.

Jupiter bevindt zich heliocentrisch nog volop in de *Waterman*, hoewel hij geocentrisch een kort uitstapje maakt naar de *Vissen*, voordat hij in retrograde beweging voor enige maanden weer terugkeert in de *Waterman*. Jupiter in de *Waterman* geeft de impuls om boven de vorm uit te stijgen en de 'etherkrachten te ontbinden voor een vlucht in de kosmische ruimte' (W.S.). Gecombineerd met de strenge Vader-wil van Saturnus, is het mogelijk om een ongebreideld enthousiasme voor een kosmische vlucht, in bedwang te houden door een overeenkomstige innerlijke groei. In het jaar 2000 zullen Saturnus en Jupiter elkaar ontmoeten in een zeer beduidende conjunctie en sterke krachten beschikbaar stellen voor deze vermogens, die spoedig normaal zullen zijn. (In een van de volgende nummers zal uitgebreider worden ingegaan op deze gebeurtenis, die Saturnus in de komende twee jaar zal voorbereiden.) Rudolf Steiner sprak in bemoedigende woorden over deze nieuwe vermogens: *'Er breekt een tijdperk aan, waarin het ook voor de ziel die midden in het alledaagse leven staat, mogelijk zal zijn om in de geestelijke wereld te schouwen. En wanneer enerzijds de band wordt verbroken die de geest aan de stoffelijke gebieden ketent, zal deze band zich van de andere kant uit licht nieuw weven. Daarom dienen we temidden van de grootste misère, de voorbereidende bodem voor het grootste geluk te zoeken.'*

Kort voor Pasen ging *Mars* binnen in de *Ram*, om als het ware nieuwe kenvermogens voor te bereiden. Halverwege mei betrad hij vervolgens de *Stier*, de constellatie van het Woord. In samenhang hiermee schreef Willi Sucher: *'Gebeurtenissen in de Stier'*, zijn als het ware een oproep tot kosmische 'bezieling'. *Vaak wekken zij ons op, om door de beperkingen van traditie en routine heen te breken, die zich mogelijk door de muren heen hebben opgebouwd. Impulsen en nieuwe aspecten,*

die geboren zijn in stilte en menselijke afzondering, willen zich verwerklijken. Het is alsof de klinkers en medeklinkers van een nieuwe taal, die tot nog toe onbekend was, geleerd en in het leven toegepast moeten worden.

Op 23 juni passeert Mars vanuit een heliocentrisch standpunt gezien, de opstijgende knoop van Uranus en vervolgens op 28 en 29 juni de opstijgende knoop van Venus en het perihelion van Mercurius. Deze planetaire elementen bevinden zich dicht bij elkaar in de buurt, wat betreft hun lengtepositie, met name de laatste twee. Op basis van de Naval Observatory's astronomische informatie - de beste die in zijn tijd beschikbaar was - berekende Sucher dat deze twee elementen elkaar exact ontmoetten in november 1879. Dit is het tijdstip dat door Rudolf Steiner werd aangeduid als het begin van de heerschappij van de aartsengel Michaël (dientengevolge spreek ik van de 'Michaëllijn'). Sucher deed veel onderzoek naar de samenhang van de bewegingen van de elementen van de planetaire sferen - de knopen en de apsissen - in samenhang met aanvang en einde van talrijke tijdperken en periodes in de ontwikkelingsgeschiedenis van aarde en mensheid. In dit geval markeerde het in de Dierenriem voorwaarts bewegende perihelion van Mercurius en de achterwaarts bewegende opstijgende knoop van Venus, de samenkomende krachten van deze beide sferen aan het begin van het Michaëltijdperk. Deze elementen bevinden zich in de Stier, het sterrenbeeld waarin zich het lentepunt bevond tijdens het 3e cultuurtijdperk, de Egyptisch-Babylonische periode. Het is het tijdperk waarin het bewustzijn van de mens aan de aarde gekluisterd raakte. In het huidige 5e tijdperk, het tijdperk van de bewustzijnsziel, is het punt bereikt waarop we met onze nieuw verworven toestand van zelfbewustzijn, deel kunnen nemen aan de strijd van Michaël met de Draak, in onze eigen ziel. De sfeer van Mercurius is in de mens verbonden met het vuur van het Ik, de sfeer van Venus met mededogen en liefde. De gespleten aard van Mars en de missie van Buddha in de marssfeer, werden kort aangeduid in het eerste nummer van Sirius. We kunnen ons voorstellen hoe de kosmos wacht op een opbouwende menselijke respons op dit sterrenwoord van einde juni. Hoe zullen in deze dagen de kracht en de moed van afzonderlijke menselijke individuen op aarde, gaven die van Mars stammen, worden gebruikt? Is het te ver gezocht, om te veronderstellen dat de winterkrachten die op het zuidelijk halfrond werkzaam zijn tijdens de laatste dagen van juni, de krachten vormen die de mensheid op het noordelijk halfrond zeer nodig heeft; in een ziel die onafhankelijk is van de natuur, opdat Mars creatief tegemoet getreden kan worden op de 'Michaëllijn'.

Op de 2e juli passeert de aarde de afdalende Jupiterknoop in de Boogschutter. De Boogschutter kan omschreven worden als de constellatie waar de mensheid uit de schoot van de goden opstijgt. De zon, die zowel ster als planeet is, verschijnt aan de andere kant in de opstijgende Jupiterknoop, in de Tweelingen.

Indien een planeet zich in de opstijgende knoop van zichzelf of een andere planeet bevindt, wordt er iets aan de aarde afgegeven. De opstijgende Jupiterknoop draagt de herinnering aan de doop van Jezus in de Jordaan, evenals de herinnering aan de Kruisiging en de Opstanding. Sucher's onderzoek toont aan dat Saturnus, de drager van de Vader-krachten, zich in deze knoop in de Tweelingen op het tijdstip van de Jordaandoop bevond. Jupiter, drager van de krachten van de Zoon, bevond zich bij de Kruisiging en de Opstanding in dezelfde knoop.

De aarde in de afdalende Jupiterknoop brengt voor de mensheid een krachtig moment, waarop een antwoord gegeven kan worden op deze gaven, die aan de mensheid geschonken werden. Dit is eveneens een jaarlijks aspect van de St. Jansviering, die traditioneel op 24 juni plaats vindt. Deze viering wordt meestal verbonden met de afnemende zon en met de uitspraak van Johannes de Doper. 'Hij moet groeien en ik moet minder worden'. Rudolf Steiner wees er op dat Johannes wist, dat hij drager was van sterke krachten van de uiterlijke zon, de krachten van het verleden; en dat Christus-Jezus degene was die de krachten van de innerlijke zon naar de aarde bracht, de krachten waaruit de toekomst gesmeed zou worden.

Op de dag van de zomerzonnenuwende bevindt de zon zich in ons tijdperk van de bewustzijnsziel, altijd in het sterrenbeeld Tweelingen. Geocentrisch gezien bevindt Mercurius zich dit jaar ook in de

LOCAL MEAN TIME OF SUNRISE FOR LATITUDES
60° North to 50° South
FOR ALL SUNDAYS IN 1998 (ALL TIMES ARE A.M.)

Date	NORTHERN LATITUDES								SOUTHERN LATITUDES							
	Lon-Don	60°	55°	50°	40°	30°	20°	10°	0°	10°	20°	30°	40°	50°		
1997																
Dec. 28	8 6	9 4	8 26	7 58	7 21	6 55	6 34	6 15	6 58	5 41	5 22	5 0	4 32	4 52		
1998																
Jan. 4	8 6	9 1	8 25	7 59	7 22	6 57	6 36	6 18	6 1	5 44	5 25	5 4	4 37	3 58		
11	8 3	8 55	8 20	7 56	7 22	6 57	6 38	6 20	6 4	5 47	5 30	5 9	4 43	4 6		
18	7 58	8 45	8 14	7 51	7 19	6 50	6 38	6 22	6 7	5 51	5 35	5 16	4 52	4 17		
25	7 50	8 32	8 4	7 44	7 15	6 54	6 38	6 23	6 9	5 55	5 39	5 22	5 0	4 28		
Feb. 1	7 40	8 16	7 53	7 35	7 10	6 51	6 36	6 23	6 10	5 58	5 44	5 29	5 9	4 41		
8	7 28	7 59	7 39	7 24	7 2	6 46	6 33	6 22	6 11	6 0	5 48	5 34	5 17	4 53		
15	7 16	7 41	7 25	7 12	6 54	6 41	6 30	6 20	6 11	6 2	5 52	5 40	5 25	5 6		
22	7 2	7 21	7 9	6 59	6 45	6 34	6 25	6 18	6 10	6 3	5 55	5 46	5 34	5 18		
Mar. 1	6 47	7 1	6 52	6 45	6 35	6 27	6 21	6 15	6 9	6 4	5 57	5 50	5 41	5 29		
8	6 32	6 40	6 35	6 31	6 24	6 19	6 15	6 11	6 8	6 4	6 0	6 55	6 49	6 41		
15	6 16	6 20	6 17	6 16	6 13	6 11	6 9	6 8	6 6	6 5	6 3	6 0	5 57	5 52		
22	6 0	5 58	6 0	6 1	6 2	6 3	6 3	6 4	6 4	6 4	6 4	6 4	6 3	6 3		
29	5 44	5 37	5 42	5 45	5 50	5 54	5 57	6 0	6 2	6 4	6 6	6 8	6 11	6 15		
April 5	5 29	5 18	5 24	5 30	5 39	5 46	5 51	5 55	6 0	6 3	6 8	6 13	6 18	6 26		
12	5 13	4 55	5 6	5 15	5 28	5 38	5 45	5 52	5 58	6 3	6 8	6 16	6 24	6 35		
19	4 57	4 34	4 50	5 1	5 18	5 30	5 40	5 48	5 50	6 4	6 12	6 21	6 32	6 47		
26	4 43	4 14	4 33	4 47	5 6	5 23	5 34	5 45	5 54	6 4	6 14	6 25	6 39	6 57		
May 3	4 30	3 55	4 17	4 34	4 59	5 16	5 30	5 42	5 63	6 4	6 16	6 29	6 46	7 8		
10	4 18	3 38	4 3	4 23	4 51	5 10	5 26	5 40	5 53	6 6	6 10	6 34	6 53	7 18		
17	4 6	3 20	3 60	4 12	4 44	5 6	5 23	5 39	5 53	6 7	6 21	6 38	6 59	7 27		
24	3 57	3 4	3 39	4 4	4 38	5 2	5 21	5 38	5 53	6 9	6 25	6 43	7 6	7 37		
31	3 50	2 52	3 30	3 67	4 34	5 0	5 20	5 38	5 54	6 10	6 27	6 47	7 11	7 45		
June 7	3 45	2 42	3 24	3 62	4 31	4 58	5 20	5 38	5 55	6 12	6 30	6 50	7 16	7 51		
14	3 43	2 37	3 20	3 50	4 30	4 58	5 20	5 30	5 56	6 14	6 32	6 53	7 19	7 56		
21	3 42	2 35	3 20	3 50	4 31	4 59	5 21	5 40	5 58	6 15	6 34	6 55	7 21	7 59		
28	3 45	2 38	3 22	3 62	4 33	5 1	5 23	5 42	5 59	6 17	6 35	6 57	7 23	8 0		
July 5	3 40	2 45	3 28	3 67	4 36	5 3	5 25	5 43	6 0	6 18	6 36	6 56	7 22	7 59		
12	3 50	2 58	3 36	4 3	4 41	5 7	5 27	5 45	6 2	6 18	6 35	6 55	7 20	7 54		
19	4 4	3 9	3 45	4 11	4 46	5 11	5 30	5 47	6 2	6 18	6 34	6 53	7 16	7 40		
26	4 13	3 24	3 67	4 20	4 62	5 15	5 33	5 48	6 3	6 17	6 32	6 49	7 11	7 40		
Aug. 2	4 24	3 41	4 9	4 29	4 58	5 19	5 35	5 50	6 3	6 16	6 29	6 45	7 4	7 31		
9	4 35	3 58	4 21	4 39	5 5	5 23	5 38	5 50	6 2	6 13	6 25	6 40	6 57	7 20		
16	4 46	4 14	4 35	4 50	5 11	5 27	5 40	5 51	6 1	6 11	6 21	6 33	6 48	7 8		
23	4 56	4 31	4 47	5 0	5 18	5 31	5 42	5 51	5 59	6 8	6 17	6 27	6 30	6 56		
30	5 8	4 48	5 1	5 10	5 25	5 35	5 44	5 51	5 57	6 3	6 11	6 18	6 28	6 40		
Sept. 6	5 19	5 4	5 14	5 21	5 31	5 39	5 45	5 50	5 55	6 0	6 6	6 11	6 17	6 26		
13	5 30	5 21	5 27	5 31	5 38	5 43	5 47	5 50	5 53	6 56	5 59	6 2	6 6	6 10		
20	5 41	5 37	5 40	5 42	5 45	5 47	5 48	5 40	5 50	5 51	5 52	5 53	5 53	6 54		
27	5 53	5 54	5 52	5 52	5 51	5 50	5 50	5 49	5 48	5 47	5 46	5 44	5 42	5 39		
Oct. 4	6 4	6 10	6 6	6 3	5 58	6 54	6 51	6 49	5 46	5 43	5 40	5 37	5 32	5 26		
11	6 15	6 27	6 20	6 14	6 5	6 59	6 53	6 48	5 44	5 39	5 34	5 29	5 21	5 11		
18	6 27	6 44	6 34	6 25	6 13	6 3	6 56	6 49	5 42	5 35	5 28	5 19	5 9	4 54		
25	6 40	7 2	6 47	6 37	6 20	6 8	6 58	6 49	5 41	5 33	5 23	5 13	4 50	4 41		
Nov. 1	6 52	7 20	7 2	6 48	6 28	6 13	6 1	5 60	5 40	5 30	5 18	5 6	4 50	4 28		
8	7 4	7 38	7 16	7 0	6 36	6 19	6 5	5 52	5 40	5 28	5 15	5 1	4 42	4 16		
15	7 16	7 50	7 30	7 11	6 44	6 25	6 9	5 54	5 41	5 27	5 13	4 50	4 36	4 6		
22	7 28	8 13	7 44	7 22	6 52	6 30	6 13	5 57	5 42	5 28	5 12	4 54	4 30	3 57		
29	7 40	8 29	7 56	7 33	7 0	6 36	6 17	6 0	5 44	5 29	5 11	4 51	4 27	3 51		
Dec. 6	7 49	8 43	8 7	7 42	7 7	6 42	6 22	6 4	5 47	5 31	5 13	4 51	4 25	3 47		
13	7 57	8 54	8 16	7 50	7 13	6 47	6 26	6 8	5 50	5 32	5 14	4 52	4 24	3 45		
20	8 2	9 1	8 22	7 55	7 17	6 51	6 30	6 11	5 54	5 36	5 17	4 55	4 26	3 46		
27	8 5	9 4	8 25	7 58	7 21	6 54	6 33	6 14	5 57	5 40	5 21	4 58	4 31	3 50		
1999																
Jan. 3	8 6	9 2	8 25	7 50	7 22	6 56	6 36	6 18	6 0	5 43	5 25	5 3	4 36	3 57		

Example:—To find the time of sunrise in Jamaica (Latitude 18° N.) on Saturday, June 27th, 1998. On June 21st, L.M.T. = 5h. 21m. + $\frac{1}{5} \times 19m.$ = 5h. 25m., on June 28th L.M.T. = 5h. 23m. + $\frac{1}{5} \times 19m.$ = 5h. 27m., therefore L.M.T. on June 27th = 5h. 25m. + $\frac{1}{5} \times 2m.$ = 5h. 27m. A.M.

LOCAL MEAN TIME OF SUNSET FOR LATITUDES
60° North to 50° South
FOR ALL SUNDAYS IN 1998. (ALL TIMES ARE P.M.)

Date	NORTHERN LATITUDES								SOUTHERN LATITUDES					
	LON- DON	60°	55°	50°	40°	30°	20°	10°	0°	10°	20°	30°	40°	50°
1997 Dec. 28	3 58	2 59	3 37	4 5	4 42	5 8	5 30	5 48	6 5	6 23	6 42	7 4	7 32	8 12
1998														
Jan. 4	4 5	3 9	3 45	4 12	4 48	5 13	5 34	5 52	6 0	6 25	6 43	7 5	7 32	8 11
" 11	4 13	3 22	3 55	4 20	4 54	5 10	5 38	5 55	6 12	6 27	6 45	7 5	7 31	8 8
" 18	4 24	3 37	4 7	4 30	5 2	5 25	5 43	5 59	6 14	6 29	6 45	7 4	7 28	8 2
" 25	4 36	3 54	4 21	4 41	5 10	5 31	5 47	6 2	6 10	6 30	6 45	7 2	7 24	7 56
Feb. 1	4 49	4 12	4 38	4 53	5 18	5 37	5 52	6 5	6 17	6 30	6 43	6 50	7 18	7 46
" 8	5 1	4 31	4 50	5 5	5 27	5 42	5 50	6 7	6 19	6 28	6 40	6 54	7 11	7 34
" 15	5 14	4 49	5 5	5 17	5 35	5 48	5 50	6 0	6 18	6 27	6 37	6 49	7 3	7 23
" 22	5 27	5 8	5 20	5 20	5 43	5 54	6 2	6 10	6 17	6 24	6 32	6 41	6 53	7 8
Mar. 1	5 30	5 25	5 34	5 41	5 51	5 50	6 5	6 10	6 16	6 21	6 27	6 34	6 43	6 55
" 8	5 51	5 43	5 48	5 52	5 58	6 3	6 7	6 11	6 14	6 18	6 22	6 26	6 32	6 40
" 15	6 3	6 0	6 2	6 4	6 6	6 5	6 10	6 11	6 12	6 15	6 17	6 19	6 22	6 26
" 22	6 15	6 17	6 16	6 15	6 13	6 12	6 12	6 11	6 10	6 10	6 10	6 10	6 10	6 11
" 29	6 27	6 34	6 30	6 20	6 20	6 10	6 13	6 11	6 8	6 6	6 3	6 0	5 57	5 53
April 5	6 38	6 51	6 44	6 37	6 27	6 21	6 15	6 10	6 6	6 1	5 57	5 52	5 46	5 38
" 12	6 50	7 8	6 57	6 49	6 34	6 25	6 17	6 10	6 4	5 58	5 52	5 45	5 37	5 26
" 19	7 2	7 28	7 11	6 50	6 41	6 20	6 10	6 10	6 3	5 55	5 47	5 38	5 27	5 12
" 26	7 14	7 43	7 24	7 10	6 40	6 34	6 21	6 11	6 1	5 52	5 42	5 30	5 16	4 58
May 3	7 24	8 0	7 38	7 20	6 56	6 38	6 24	6 12	6 0	5 49	5 37	5 24	5 7	4 45
" 10	7 36	8 18	7 51	7 31	7 3	6 43	6 27	6 13	6 0	5 47	5 33	5 18	4 50	4 33
" 17	7 47	8 34	8 3	7 41	7 9	6 47	6 20	6 14	6 0	5 46	5 31	5 14	4 53	4 24
" 24	7 57	8 50	8 16	7 50	7 16	6 51	6 32	6 16	6 0	5 45	5 20	5 11	4 48	4 16
" 31	8 6	9 4	8 26	7 58	7 21	6 55	6 35	6 17	6 1	5 45	5 28	5 8	4 43	4 9
June 7	8 12	9 16	8 34	8 5	7 28	6 50	6 38	6 10	6 2	5 45	5 28	5 7	4 42	4 6
" 14	8 18	9 24	8 40	8 10	7 30	7 2	6 40	6 21	6 4	5 40	5 28	5 7	4 41	4 3
" 21	8 21	9 28	8 43	8 13	7 32	7 4	6 42	6 23	6 5	5 48	5 29	5 8	4 41	4 4
" 28	8 21	9 27	8 43	8 13	7 33	7 5	6 43	6 24	6 7	5 50	5 31	5 10	4 44	4 6
July 5	8 10	9 22	8 40	8 12	7 32	7 5	6 43	6 25	6 8	5 51	5 33	5 12	4 47	4 10
" 12	8 14	9 14	8 35	8 7	7 30	7 4	6 43	6 25	6 9	5 53	5 30	5 16	4 51	4 17
" 19	8 8	9 2	8 26	8 1	7 28	7 1	6 42	6 25	6 10	5 54	5 38	5 19	4 56	4 23
" 26	7 50	8 47	8 16	7 52	7 20	6 58	6 40	6 24	6 10	5 55	5 40	5 23	5 2	4 32
Aug. 2	7 48	8 30	8 3	7 42	7 13	6 53	6 37	6 22	6 9	5 57	5 43	5 28	5 0	4 43
" 9	7 35	8 12	7 48	7 31	7 8	6 47	6 33	6 20	6 9	5 57	5 45	5 31	5 14	4 51
" 16	7 22	7 53	7 34	7 18	6 56	6 41	6 28	6 18	6 8	5 58	5 48	5 36	5 22	5 2
" 23	7 8	7 33	7 17	7 4	6 47	6 34	6 23	6 14	6 6	5 58	5 49	5 30	5 27	5 11
" 30	6 53	7 12	7 0	6 50	6 36	6 26	6 18	6 10	6 4	5 57	5 50	5 43	5 34	5 21
Sept. 6	6 37	6 51	6 43	6 35	6 25	6 17	6 12	6 6	6 2	5 58	5 53	5 48	5 41	5 33
" 13	6 21	6 30	6 24	6 20	6 14	6 9	6 5	6 2	5 50	5 57	5 54	5 51	5 48	5 43
" 20	6 5	6 0	6 7	6 4	6 2	6 0	5 50	5 53	5 57	5 56	5 55	5 55	5 54	6 53
" 27	5 49	5 47	5 48	5 49	5 50	5 51	5 52	5 53	5 54	5 50	5 57	5 50	6 1	6 5
Oct. 4	5 33	5 20	5 30	5 34	5 30	5 43	5 46	5 49	5 52	5 55	5 50	6 3	6 7	6 14
" 11	5 18	5 5	5 13	5 10	5 28	5 35	5 40	5 45	5 50	5 55	6 1	6 7	6 14	6 25
" 18	5 2	4 45	4 56	5 5	5 17	5 27	5 35	5 42	5 49	5 55	6 3	6 12	6 22	6 37
" 25	4 48	4 25	4 30	4 51	5 8	5 20	5 30	5 30	5 48	5 57	6 6	6 17	6 30	6 49
Nov. 1	4 34	4 6	4 24	4 38	4 50	5 14	5 26	5 37	5 47	5 57	6 8	6 21	6 38	7 0
" 8	4 23	3 48	4 10	4 27	4 51	5 8	5 23	5 35	5 47	5 50	6 12	6 27	6 46	7 12
" 15	4 12	3 32	3 58	4 17	4 44	5 4	5 20	5 35	5 48	6 1	6 16	6 32	6 54	7 13
" 22	4 3	3 18	3 47	4 0	4 40	5 2	5 10	5 35	5 50	6 5	6 21	6 40	7 3	7 38
" 29	3 56	3 6	3 39	4 3	4 36	5 0	5 19	5 36	5 52	6 8	6 25	6 46	7 10	7 46
Dec. 6	3 52	2 58	3 34	3 50	4 35	5 0	5 20	5 38	5 55	6 12	6 30	6 51	7 18	7 56
" 13	3 51	2 54	3 31	3 58	4 35	5 1	5 22	5 40	5 58	6 14	6 33	6 55	7 23	8 3
" 20	3 53	2 54	3 32	4 0	4 37	5 4	5 25	5 44	6 1	6 18	6 37	6 59	7 28	8 8
" 27	3 57	2 58	3 30	4 4	4 41	5 8	5 29	5 47	6 4	6 22	6 41	7 3	7 31	8 11
1999 Jan. 3	4 3	3 7	3 44	4 10	4 46	5 12	5 33	5 51	6 8	6 25	6 43	7 6	7 32	8 11

Example:—To find the time of Sunset in Canberra (Latitude 35° 38') on Thursday, August 6th, 1998. On August 2nd, L.M.T. = 5h. 23m. — $\frac{1}{2} \times 10m. = 5h. 18m.$ on August 9th, L.M.T. = 5h. 31m. — $\frac{1}{2} \times 17m. = 5h. 22m.$, therefore L.M.T. on August 6th = 5h. 18m. + $\frac{1}{2} \times 4m. = 5h. 20m. P.M.$

Tweelingen, maar vooruitlopend op de zon. Hij bevindt zich nog ver daar buiten in de kosmische ruimte, vanaf de aarde beschouwd aan de andere kant van de zon, sinds de *bovenconjunctie* van Mercurius met de zon op 10 juni in de Stier. Mercurius brengt goddelijke intelligentie tot in de daden van de mens. Sucher's onderzoek toonde aan, dat Mercurius kosmische substantie 'opschept', wanneer hij zich aan de andere kant van de zon beweegt. Deze substantie brengt hij omlaag naar de aarde, wanneer hij tijdens zijn baan tussen de zon en de aarde doorgaat en een *benedenconjunctie* vormt. De substantie die dit keer wordt 'opgeschept' in de Stier, zal aan de aarde worden afgegeven halverwege Augustus. De benedenconjunctie heeft plaats op 13/14 augustus in het sterrenbeeld Leeuw; de krachtigste impuls schijnt echter de dagen voorafgaand aan de conjunctie plaats te vinden. Een imaginatie zou kunnen zijn, dat de krachten uit de constellatie van het Woord, in het hart van ieder individu worden gelegd, wiens bewustzijn daarvoor open is. De samenhang tussen de zeven cycli van Mercurius en de 'zeven' tekens in het evangelie van Johannes, werd door Sucher onderzocht. Deze cycli werden beschreven in zijn boek *Cosmic Christianity*

Geocentrisch bevindt *Venus* zich aan de andere kant van de zon, in de *Ram*, ongeveer tot aan de zomerzonnenuwende, wanneer zij de *Stier* betreedt. Op 27 juni passeert *Venus* heliocentrisch het *perihelium* van *Jupiter*. Dit is een geheugen opfrisser van het sterrenwoord dat met Pasen klonk, dit jaar. (Het perihelium van *Jupiter* werd in het vorige nummer van *Sirius* besproken) *Venus*, de sfeer van mededogen en liefde, is de sfeer die ons kan openen voor de wijsheid van ons universum, die in de sterrensferen besloten ligt.

De kosmische Communie

Willi Sucher

Rudolf Steiner sprak over de geestelijke Communie van de mensheid tijdens de lezing die hij op de vooravond van de brand in het eerste Goetheanum gaf, op 31 december 1922.

Het volgende fragment is het laatste gedeelte van een lezing die Willi Sucher op 1 april 1955 in Londen gaf:

Tijdens die voordracht sprak Rudolf Steiner met name over de grote waardigheid waar de mens van de toekomst zich op voor moet bereiden en deze ontwikkeling begint nu al. Hij spreekt over de mogelijkheid dat de mens uit zichzelf, uit zijn zielswezen, in feite uit de totaliteit van zijn wezen, het geheiligde brood en de wijn vormt; die dan doordrenkt kunnen worden met kosmische krachten en als zodanig aan de wereld in communie geschonken kunnen worden.

Ziet u, in de rituelen die de mens ontvangt; in het Sacrament ontvangt hij het brood en de wijn, die doordrenkt zijn met de kracht van Christus, waar Christus zelf in aanwezig is. Maar er bestaat iets dat grootser is, iets waarvoor de mensheid moet ontwaken en wat ontwikkeld moet worden en dat is, dat hij zelf met zijn hele wezen het geheiligde brood en de wijn wordt. Zodat hij op die manier naar zijn hele wezen, in zijn daden, wat hij denkt, wat hij voelt, wat hij wil, het brood en de wijn wordt voor de wereld; zelfs voor het hele universum.

Een manier om dit te doen, is om te proberen een imaginatie te vormen; inspiratie en intuïtie te ontwikkelen. Dit zijn de hogere krachten van Christus. Als wij ze in ons wezen voortbrengen, doordrenken we ons etherlichaam en ons fysieke lichaam met een element, dat hen omvormt tot het geheiligde brood en de wijn. Het fysieke lichaam vormt zich als het ware tot het geheiligde brood, het etherlichaam tot de wijn. Brood en wijn kunnen als substantie in de wereld, in de kosmos werkzaam worden.

Maar wat ligt besloten in ons fysieke lichaam en in ons etherlichaam? Het is de kosmos. Ons fysieke lichaam is een beeld van de Dierenriem en draagt in zich besloten de twaalf constellaties van de Zodiak. Ons etherlichaam draagt in zijn functies, zijn dynamische werkzaamheid, de zeven planeten, de vijf planeten en de beide hemellichten, zon en maan. In ons fysieke lichaam en ons etherlichaam is dus de hele kosmos aanwezig. Maar de kosmos leeft daarin als een vraag, feitelijk zoveel vragen als er hemellichamen in de kosmos zijn. In ieder mens is deze vragende wereld aanwezig. Hij kan hierop verlossend werken door middels zijn astraallichaam en zijn Ik, imaginaties, inspiraties en intuïties te scheppen. Zodoende kan hij aan de kosmos die in zijn lichaam besloten ligt, een element toevoegen dat tot voedsel voor de kosmos kan worden. Immers, wanneer wij sterven, dragen we mee terug in de kosmos wat we bij onze geboorte ontvangen hebben. Het blijft dan te bezien of het voedsel is, of het brood en wijn voor de kosmos is, of we de vragen hebben beantwoord die daar leven, of we de kosmos verlost hebben die in ons lichaam besloten is.

Ons werk is een poging om te laten zien hoe dit gedaan zou kunnen worden; hoe we kunnen voorbereiden wat voedende essentie voor de hele kosmos moet worden, door gedachten en ideeën te ontwikkelen over de constellaties, met betrekking tot de verschijnselen aan de hemel. Ik ben overtuigd dat het een manier is om waarachtig en effectief het kwade om te vormen.

*Es na hen uns itn Erdenwirken
In Stoffes Abbild unsgegeben
der Sterne Himmelswesen
Wir sehen im Wollen sie sich liebend wandeln.
Es dringen in uns im Wasserleben
In Stoffes Kraftgewalt uns bildend
der Sterne Himmelstaten.
Wir sehen im Fühlen sie sich weise wandeln.*

Paperbacks:

Cosmic Christianity and the Changing Countenance of Cosmology (1970-71). Opnieuw uitgegeven door de Anthroposophic Press, New York, in 1993. Bevat inleidende perspectieven die kunnen voeren tot een nieuwe benadering en een nieuw begrip van de dierenriem en de planeetsferen. Weergave van de planetaire bewegingen tijdens het leven van Christus. Specifieke gebeurtenissen uit dit leven worden in verband gebracht met de sterrenconstellaties, als archetypen voor een nieuwe manier om op de planetaire aspecten te reageren. (\$15)

Isis Sophia (1951-52). Een grondlegend werk met betrekking tot de Griekse mythologie en de sterrenbeelden aan de noordelijke sterrenhemel. Een diepgaande bespreking van de Dierenriem en de kosmische stadia van de wereldontwikkeling, evenals de oorsprong van ons zonnestelsel. (\$13)

Deze publicatie is ook in een Nederlandse vertaling² verkrijgbaar bij Uitgeverij Zevenster onder de titel *Isis Sophia*, deell (24,90).

Manuscripten:

Man and the Stars (1952). Bevat een inleidende beschouwing en onderzoeksresultaten van de relatie tussen mens en sterrenwereld bij het stervensmoment, in de embryologische ontwikkeling, bij aangeboren afwijkingen; evenals de kosmische en fysiologische grondslag van het zieleven. (\$12.50)

Eveneens in een Nederlandse vertaling³ in boekvorm verkrijgbaar bij Uitgeverij Zevenster onder de titel *Isis Sophia*, deel 2 (f29,50).

The Drama of the Universe (1958). Een basiswerk van de astrofisie, waarin de grondslag voor een moderne heliocentrische benadering wordt gelegd. Het karakter van de planeten wordt samen met de kwaliteiten van de sterren en hun mythologie besproken. De nadruk ligt op de samenhang tussen de planeten en historische gebeurtenissen in de natuur, tussen naties onderling en in het leven van historische persoonlijkheden.(\$12.50)

Deze publicatie zal als volgende Nederlandse vertaling⁴ verschijnen bij Uitgeverij Zevenster, onder de titel *Isis Sophia*, deel 3.

Star Journals (1965-1970). Gebundelde uitgave van de eerste 14 van in totaal 61 nummers. Bevat een schets van de essentiële kenmerken van de Dierenriem met de omringende overige sterrenbeelden en de planeten van ons zonnestelsel.(\$8.00)

Practical Approach - Towards a New Astrosophy (1974).

Praktische aanwijzingen hoe een sterrenconfiguratie geduid en verstaan zou kunnen worden. Gedetailleerde introductie van een heliocentrische benadering.(\$8.00)

De Engelse uitgaven, en de diverse vertalingen daarvan worden gratis in PDF-vorm aangeboden op <http://www.astrosophy.com> Zie ook de videocursus door Jonathan Hilton

² De Nederlandse vertaling van *Isis Sofia*, de delen I en II zijn (2022) niet meer leverbaar sinds de uitgeverij Zevenster is opgeheven. Beide delen worden nu in PDF vorm gratis aangeboden op de website van Jonathan Hilton www.astrosophy.com waar het werk van Willi Sucher beschikbaar is in diverse talen.

³ zie voetnoot 2

⁴ Dit is niet tot een uitgave gekomen bij Uitgeverij Zevenster